

کارآیی در نظام های آموزشی

رضا جانری هرندي
دانشيار دانشگاه قم

سرشناسه : جعفری هرندي، رضا، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پديدآور : کارايی در نظام های آموزشی / رضا جعفری هرندي.
مشخصات نشر : اصفهان: نشر دارخوين، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهري: ۱۶۰ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۸۰-۷۱۷-۴
وضعيت فهرست نویسی: فیا
موضوع: آموزش و پرورش -- هدف ها و نقش ها
Education -- Aims and objectives
موضوع: آموزش و پرورش -- ایران -- هدف ها و نقش ها -- آموزش برنامه ای
Education -- Aims and objectives -- Iran -- Programmed instruction
رده بندی دنگره : ۱۳۹۷ ک ۷ ج ۱/۵ LB۴۱
رده بندی ديکس : ۳۷۰
شماره کتابشناسی : ۵۲۰۵۰۹۱

کارايی در نظام های آموزشی
نویسنده: رضا جعفری هرندي (دانشیار، زنجان، قم)

ناشر: انتشارات دارخوين
طراح جلد: حسين صفري
گرافیک: محمد خرمي
ویراستار: مجتبی خليلي زارچی
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷
تیراژ: ۱۰۰۰
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

نیاز به پیشرفت و رشد یکی از نیازهای اساسی هر فرد و هر نظامی به شمار می آید. برای رشد و پیشرفت باید دائما فعالیت های خود و سیستم را زیر نظر گرفت و آگاهانه در جهت بهبود مستمر برآمد. یعنی حرکت در دو سطح، سطح اول فعالیت مداوم و اثر بخش و در سطح دوم ارزیابی و برنامه ریزی برای رشد و پیشرفت و افزایش کارآیی درونی و بیرونی سیستم و نظام. طی چند قرن اخیر این فکر که انسان قادر به ایجاد تغییرات مداوم و منظم در جهت «مطلوب» در محیط زندگی خود می باشد، شکل گرفته است. کاربرد وسیع این طرز تفکر را در طی چند دهه ی گذشته در بسیاری از جوامع استقلال یافته، که تلاش می کنند تا شرایط زیستی بهتری برای افراد جامعه فراهم سازند، می توان مشاهده کرد.

نیک می دانیم که امروزه و پرورش یکی از مهمترین نظام و سیستم هر نهاد و جامعه ای به شمار می آید. چرا که تربیت صحیح انسان ها باعث رشد هر جامعه می شود. بنابراین آموزش و پرورش مثل هر سیستم دیگری که در دنیا وجود دارد و یک سری برون داد و یکی از مهمترین نیازهای هر سیستم افزایش کارآیی آن است. که می توان با نگاهی به اطرافمان گاهی کارآیی و عملکرد سیستم آموزشی کشورمان را حدس زد. ما در این کتاب در این صدد نیستیم که کارآیی را حدس بزنیم بلکه هدفمان از تحریر کتاب پیش بر این است که در مورد کارآیی، انواع آن، اهمیت آن و... مباحثی را مطرح کنیم تا در وهله اول کارآیی را بهتر بشناسیم و بدانیم از کجا آمده است و قرار است ما را به کجا ببرد. در وهله دوم سعی داریم تا پیشش منتهی بر اینکه چگونه می توانیم کارآیی را در سیستم آموزش و پرورش افزایش دهیم ایجاد کنیم.

کارآیی یک مفهوم اقتصادی است که ابتدا در رابطه با فعالیت های مهندسی مطرح شده است. تعریف اولیه ای که از این مفهوم در فرآیند تولید صنعتی به عمل آمده، عبارت بوده است از پیشینه (ماکزیمم) کردن ترکیبی مطلوب از عوامل برون داد (اثربخشی برای سطح معینی از دورن داد (هزینه). به تعبیر دیگر کمینه (مینیمم) کردن درون داد برای دستیابی به ترکیب مطلوب برون داد. از این تعریف باید به این نکته پی ببریم که مفهوم اثربخشی (اینکه تا چه اندازه برون دادهای مطلوب حاصل شده اند) در درون داد مفهوم کارآیی (اثربخشی به نسبت هزینه) واقع شده است.

کتاب پیش رو در دو بخش تدوین شده است. در بخش اول که کلیات نام گرفته است به معرفی موضع کارآیی و همچنین بحث در خصوص اهمیت کارآیی پرداخته شده است. در بخش دوم که کارآیی نام گرفته به تعریف کارآیی از منظر دانشمندان مختلف، انواع کارآیی و نحوه محاسبه کارآیی پرداخته شده و در ادامه به ارائه پیشینه های پژوهشی که تا کنون در کشورمان و جهان در زمینه کارآیی صورت گرفته است پرداخته شده است.

لازم به ذکر است که از زحمات و تلاشهای آقای مجتبی زارعی زارچی به عنوان تدوینگر و ویراستار این کتاب کمال قدردانی و تشکر را دارم.

در پایان از خوانندگان گرامی درخواست می نمایم اشکالات این نوشتار را برای نویسنده ارسال نمایند تا در چاپ های بعد آن را بر طرف نمایم.

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

۱۲	معرفی موضوع.....
۱۳	برای شروع.....
۲۰	تعریف سیستم یا نظام.....
۲۰	آموزش و پرورش به مثابه یک سیستم یا نظام.....
۲۳	اهمیت آموزش و پرورش.....
۲۴	برنامه ریزی های توسعه بین المللی.....
۲۴	برنامه توسعه هزاره، یا «الامیه هزاره».....
۲۶	آرمان و اهداف برنامه ریزی آموزشی در برنامه «توسعه هزاره».....
۲۶	برنامه‌ی آموزش برای همه.....
۲۷	اهداف و چهارچوب برنامه ریزی آموزشی در برنامه ملی «آموزش برای همه».....
۳۰	تدوین برنامه آموزش برای همه.....
۳۱	برنامه ملی آموزش برای همه در ایران.....
۳۵	استراتژی‌ها.....
۳۸	برنامه آموزش برای همه از منظر برنامه‌ی توسعه ملی.....
۴۰	ارتباط برنامه‌های عمرانی و توسعه با برنامه ملی آموزش برای همه.....
۴۰	جایگاه برنامه ملی آموزش برای همه در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.....
۴۱	جایگاه برنامه ملی آموزش برای همه در برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.....
۴۱	جایگاه برنامه ملی آموزش برای همه در سند برنامه راهبردی (سند چشم انداز ۱۴۰۲).....
۴۲	ارتباط بین برنامه آموزش و پرورش و برنامه توسعه ملی.....
۴۳	برنامه‌ها و اهداف دوره ابتدایی در طول برنامه.....
۴۳	قوت‌ها و ضعف‌های توسعه‌ی آموزش ابتدایی.....
۴۴	تعریف شاخص آموزشی.....
۴۵	نشانگرهای آموزشی برنامه ملی آموزش برای همه.....
۴۷	تعریف مدیریت عملکرد.....
۵۴	نقش آموزش و پرورش در ابعاد مختلف توسعه.....
۵۵	ارزیابی کارآیی و اثربخشی آموزشی.....
۵۷	آموزش کارکنان و اهمیت و ضرورت آن.....

۵۹	تاریخچه آموزش کارکنان
۶۰	نظریه های مهم در آموزش و بهسازی نیروی انسانی سازمان ها
۶۰	الگوی رفتاری
	فرایند آموزش می تواند شامل موارد زیر باشد:

۶۱	تعیین نیازهای آموزشی
۶۲	تعیین محتوا و روش های آموزش
۶۲	آموزش جزء به جزء در برابر آموزش کلی
۶۳	استفاده از وسایل کمک شغلی در آموزش
۶۳	فرایند های آموزش
۶۳	۱- تعیین اهداف آموزشی
۶۳	۲- نیازسنجی آموزشی
۶۴	۳- انتخاب روش آموزش
۶۴	۴- برنامه ریزی و اجرای دوره آموزش
۶۶	۵- ارزشیابی و سنجش
۶۶	نقش آموزش و پرورش در رشد توسعه اجتماعی
۶۷	نقش آموزش و پرورش در رشد توسعه فرهنگی
۶۸	نقش آموزش و پرورش در رشد توسعه اقتصادی
۶۸	آموزش و پرورش و برابری فرصت های آموزشی

فصل دوم: کارآیی

۷۶	نظام آموزشی
۷۷	انواع نظام آموزشی و سطوح آن
۷۷	سابقه کارآیی
۷۸	معنی و مفهوم کارآیی
۷۸	تعاریف کارآیی
۷۹	بهره وری
۸۲	رابطه کارآیی با بهره وری و اثربخشی
۸۲	عوامل مؤثر در کارآیی
۸۳	کارآیی از نظر صاحب نظران
۸۴	کارآیی از نظر هنری گانت
۸۵	کارآیی از نظر هنری دنیسون
۸۵	کارآیی از نظر فرانک و لیلیان گیلبرت
۸۶	کارآیی از نظر ماکس وبر
۸۶	کارآیی از نظر رنسیس لیکرت
۸۶	کارآیی از نظر مکتب روابط انسانی

۸۶	کارآیی از نظر التون مایو
۸۷	کارآیی از نظر جرج هومنز (نظریات گروهی)
۹۰	کارآیی در نظام های آموزشی
۹۱	تعریف کارآیی در نظام های آموزشی
۹۳	کارآیی درونی و کارآیی بیرونی
۹۴	کارآیی درونی
۹۷	ارزیابی کارآیی نظام آموزشی
۹۷	زمینه های تشخیص عوامل نظام آموزشی
۹۸	زمینه های تشخیص عوامل درونی نظام آموزشی
۹۸	زمینه های تشخیص عوامل بیرونی نظام آموزشی
۹۹	ابزار تشخیص نارسایی های نظام آموزشی
۹۹	محاسبه نرخ ها
۹۹	محاسبه نسبت ها
۹۹	تجزیه و تحلیل یک گروه سنه شوهرت
۱۰۰	محاسبه نابرابری ها
۱۰۰	شاخص های ارزیابی نظام آموزش و پرورش
۱۰۱	جایگاه شاخصهای کارآیی درونی در ارزیابی نظام آموزش و پرورش
۱۰۴	تشریح شاخصهای کارآیی درونی
۱۰۴	میانگین طول دوره تحصیل فارغ التحصیلان
۱۰۴	نسبت اتلاف
۱۰۵	ضریب کارآیی
۱۰۶	درصد قبولی و مردودی
۱۰۶	نرخ ارتقاء
۱۰۶	نرخ تکرار پایه
۱۰۷	نرخ ترک تحصیل
۱۰۷	نرخ بقاء ماندگاری
۱۰۷	کارآیی بیرونی (خارجی)
۱۰۸	زمینه های تشخیص عوامل بیرونی نظام آموزشی
۱۰۹	ابزار محاسبه کارآیی بیرونی
۱۱۷	پیشینه پژوهشی کارآیی
۱۱۷	پژوهش های داخلی
۱۳۶	پژوهش های خارجی
۱۴۸	فهرست منابع